

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА**

Педагогічний факультет

Кафедра соціальної педагогіки та соціальної роботи

СИЛАБУС ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ

ОСНОВИ СТАТЕВОГО ВИХОВАННЯ

Рівень вищої освіти перший (бакалаврський)

Освітня програма «Соціальна педагогіка»

Спеціальність ІІІ Дитячі та молодіжні служби

Галузь знань І Охорона здоров'я та соціальне забезпечення

Затверджено на засіданні кафедри

Протокол № 1 від 26 серпня 2025 р.

м. Івано-Франківськ – 2025 р.

1. Загальна інформація	
Назва освітнього компонента	Основи професійної майстерності соціального педагога
Викладач (-і)	проф. Михайлишин Галина Йосипівна
Контактний телефон викладача	0342 570005
Е-mail викладача	halyna.mykhailyshyn@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Вибіркова
Обсяг дисципліни	3 кредити
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://www.d-learn.pu.if.ua/index.php
Консультації	<u>Четвер, 17.00–18.00 год, Zoom, Webex – дистанційно</u>
2. Анотація до освітнього компонента	
<p>Вибірковий навчальний компонент «основи статевого виховання» включає в себе питання теоретичних основ, історичних поглядів, аналізу сучасних підходів до проблем статевого виховання та організації роботи зі школярами у процесі соціально-педагогічної діяльності. Важлива увага приділяється особливостям адаптації школяра до дорослого життя, відгносин представників різних статей та професійному вдосконаленню діяльності соціального педагога зі статевого виховання.</p>	
3. Мета та цілі освітнього компонента	
<p>Формування у студентів системи знань, умінь і навичок з основ статевого виховання, які допомогли б майбутнім фахівцям в галузі соціально-педагогічної діяльності доцільно застосовувати ефективні методики педагогічної взаємодії, здатність здобувачів вищої освіти повноцінно жити і активно діяти у новому світі, постійно самовдосконалюватися, адекватно реагувати на зміни, формування у майбутніх соціальних педагогів адекватного ставлення до питань статевого виховання дітей</p>	
4. Програмні компетентності та результати навчання	
<p><i>Компетентності:</i></p> <p><i>Інтегральна:</i></p> <p>Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у соціальній сфері або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій та методів соціальної роботи і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.</p> <p><i>Загальні:</i></p> <p>ЗК-3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.</p> <p>ЗК-4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.</p> <p>ЗК-5. Здатність планувати та управляти часом.</p> <p>ЗК-9. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.</p> <p>ЗК-10. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.</p>	

ЗК-11. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми у професійній діяльності

ЗК-12. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

Спеціальні:

СК-2. Здатність прогнозувати перебіг різних соціальних процесів.

СК-11. Здатність до надання допомоги та підтримки дітям та молоді а також їх сім'ям із врахуванням індивідуальних потреб, вікових відмінностей, тендерних, етнічних та інших особливостей в тому числі на етапі раннього втручання.

СК-12. Здатність ініціювати соціальні зміни, які сприяють адаптації та соціалізації дітей та молоді у сучасному суспільстві.

Програмові результати навчання

РН 1. Здійснювати пошук, аналіз і синтез інформації з різних джерел для розв'язування професійних завдань і встановлювати причинно-наслідкові зв'язки між соціальними подіями та явищами.

РН 3. Ідентифікувати, формулювати і розв'язувати завдання у сфері соціальної роботи, інтегрувати теоретичні знання та практичний досвід.

РН 5. Теоретично аргументувати шляхи подолання проблем та складних життєвих обставин, обирати ефективні методи їх вирішення, передбачати наслідки.

РН 20. Виявляти етичні дилеми та суперечності у професійній діяльності та застосовувати засоби супервізії для їх розв'язання, в тому числі на етапі раннього втручання.

5. Організація навчання

Обсяг освітнього компонента

Вид заняття	Загальна кількість годин - 90
лекції	12/4
семінарські заняття	18/6
самостійна робота	60/80

Ознаки освітнього компонента

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний/вибірковий
1	П1 Дитячі та молодіжні служби	4, бакалавр	вибірковий

Тематика освітнього компонента

Тема	кількість год.		
	лекції	заняття	сам. роб.
ТЕМА 1 Основні наукові підходи до проблеми статевого виховання Поняття статі та статевого виховання. Психосексуальний розвиток та статеві поведінка дитини. Формування адекватних статевої уявлень у дітей. Зв'язок між психосексуальним розвитком	2	2	10/14

особистості та її статевою поведінкою Статева ідентифікація та статева диференціація			
ТЕМА 2. Історія статевого виховання в контексті розвитку суспільства Статеве виховання в історії суспільства. Сучасні дослідження питань статевого виховання. Гендерне виховання. Ідеї виховання хлопчиків та дівчаток акумульовані гуманістичною педагогікою. Вимоги соціуму до виховання статей.	2/2	4/2	10/14
ТЕМА 3. Актуальні питання статевого виховання на сучасному етапі Дитяча закоханість. Інтерес дітей до будови тіла та статевих органів. Зацікавленість процесом народжування дітей. Дитячий онанізм та гігієна геніталій. Причини зацікавлення малюків будовою людського тіла та статевих органів. Концепції та сучасні моделі статевого виховання учнів країн Євросоюзу.	2	2	10/12
ТЕМА 4. Особливості статевого виховання у сім'ї та навчальних закладах Родина – перший соціальний інститут у здійсненні статевого виховання. Типи ставлення батьків до питань статі. Організація статевого виховання у навчальних закладах. Здійснення спільного статевого виховання у родині та суспільних навчальних установах. Поняття «гендерне насильство»: причини та мотиви у навчальних закладах освіти.	2	4/2	10/12
ТЕМА 5. Дошкільний та молодший шкільний вік – відзнаки статевого виховання Цілі та завдання, принципи, методи статевого виховання у дошкільному та молодшому шкільному віці. Дошкільний вік – першооснова суспільного статевого виховання. Молодший шкільний вік – становлення статевої компетентності. Відзнаки статевої поведінки молодших школярів, що пов'язані з їх сексуальним розвитком.	2/2	2/2	10/14
ТЕМА 6. Підлітковий та юнацький вік. Сучасні моделі статевого виховання. Наука сексологія. Сексуальний розвиток підлітків та юнаків. Причини гіперсексуальності юнаків. Форми статевого виховання старшокласників. Проблема низького рівня статевої культури підлітків. Етапи розвитку сексуальності дитини.	2	4	10/14

Поняття статевої девіації старшокласників: соціально-педагогічні детермінанти виникнення та профілактики статевої девіації старшокласників. Просвітницька робота з батьками щодо профілактики статевої девіації старшокласників.			
Разом	12/4	18/6	60/80

6. Система оцінювання освітнього компонента

Загальна система оцінювання освітнього компонента	<p>Згідно Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти в університеті https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2023/09/poriadok-orhanizatsii-ta-provedennia-otsiniuvannia-uspishnosti-zdobuvachiv-vyshchoi-osvity.pdf</p> <p>Поточне оцінювання передбачає усне опитування і обговорення наукової і професійної літератури (статті, презентації, тези, книги; короткі тести/контрольні роботи за пройденим матеріалом.</p> <p>Підсумкове практичне завдання (фінальний проєкт) – підготовка презентації (Microsoft PowerPoint), яка має бути узгоджена з викладачем.</p> <p>Вимоги до фінального проєкту: обсяг 15-20 слайдів. Захист презентації відбуватиметься на двох останніх заняттях. Презентації мають бути підготовлені в Power Point або Prezi форматах.</p>	100балів
Вимоги до ІНДЗ	ІНДЗ виконуються за попереднім погодженням теми і форми завдання зі студентами за запропонованими завданнями самостійної роботи студента.	до 20-ти балів
Семінарські заняття	Вивчення матеріалів компоненти, підготовка анотацій наукових статей, підбір хрестоматійних матеріалів	до 30-ти балів
Умови допуску до підсумкового контролю	Виконання мінімальної порогової кількості завдань з кожного виду робіт	не менше 25-ти балів
Підсумковий контроль	Тестові завдання	до 50, але не менше 25-ти балів

7. Політика навчальної дисципліни

Загальні умови: Професійно спрямований навчальний компонент «Основи статевого виховання» передбачає обов'язкове відвідування семінарських занять. Студенти, які за певних обставин не можуть відвідувати заняття регулярно, повинні впродовж тижня узгодити із викладачем графік індивідуального відпрацювання пропущених занять. Окремі пропущені завдання мають бути відпрацьовані на найближчій консультації впродовж тижня після пропуску. Відпрацювання занять здійснюється усно у формі співбесіди за питаннями, визначеними планом заняття. В окремих випадках дозволяється письмове відпрацювання шляхом виконання індивідуального письмового завдання/тестів.

Студенти, які станом на початок екзаменаційної сесії мають понад 70% невідпрацьованих пропущених занять, до підсумкового контролю не допускаються.

Використання комп'ютерів/телефонів на занятті: Використання мобільних телефонів, планшетів та інших гаджетів під час лекційних та практичних занять дозволяється виключно у навчальних цілях (для уточнення певних даних, перевірки правопису, отримання довідкової інформації тощо). Будь ласка, не забувайте активувати режим «без звуку» до початку заняття.

Під час виконання заходів контролю (контрольних робіт, заліку) використання гаджетів заборонено. У разі порушення цієї заборони роботу буде анульовано без права перескладання.

Обов'язковим є дотримання політики академічної доброчесності, передбаченої внутрішніми нормативними документами Університету: <https://pnu.edu.ua/polozhennia-pro-zapobihannia-plahiatu/> (див. документи, викладені у даному розділі)

8. Рекомендована література

ОСНОВНА

1. Кравець, В. П. **Основи статевого виховання** : навч. посіб. / В. П. Кравець. – Київ : Академвидав, 2016. – 256 с.
2. Дуткевич, Т. В. **Вікова та педагогічна психологія** : навч. посіб. / Т. В. Дуткевич. – Київ : Центр навчальної літератури, 2020. – 352 с.
3. Москалець, В. П. **Психологія здоров'я** : навч. посіб. / В. П. Москалець. – Київ : Академвидав, 2016. – 256 с.
4. UNICEF. *Сексуальна просвіта: Основи сексуальної просвіти* / UNICEF – Kyiv: UNICEF Ukraine, 2024 (практичні посібники та матеріали для фахівців і батьків).
5. Markova, M. V. *Статеве виховання і сексуальна освіта в Україні: дослідити неіснуюче, щоб створити справжнє // Український вісник психоневрології.* – 2024. – Vol. 32, Iss. 1, S. 1–?? (аналіз сучасного стану статевого виховання в Україні).
6. Михайлишин Г., Мандро Л. Навички особистої ефективності як складова професійної компетентності соціального працівника. Освіта дорослих: теорія, досвід, перспективи: зб. наук. пр. / [редкол.Л.Б. Лук'янова (голова), Аніщенко

О.В. (заступник голови) та ін.]; Ін-тпед. освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна НАПНУ України. Київ, 2021. Вип. 1 (19). 184 с.

ДОДАТКОВА

1. Кон, І. С. **Вступ до сексології** / І. С. Кон. – Київ : Основи, 2003. – 384 с.
2. Coleman, E., Kersting, A. **Sexual Health for the 21st Century**. – New York : Routledge, 2019. – 312 p.
3. World Health Organization. **Standards for Sexuality Education in Europe**. – Copenhagen : WHO Regional Office for Europe, 2010.
4. UNESCO. **International Technical Guidance on Sexuality Education**. – Paris : UNESCO, 2018.
5. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>
6. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0880-19#Text>
7. <http://education-ua.org/ua/articles/689-standarti-vishchoji-osviti>

Викладач:

Галина МИХАЙЛИШИН,

д.філос.н., професор, кафедра соціальної педагогіки та соціальної роботи